

Tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta 3 Kokous 2/2018

Pöytäkirja

Aika 9.4.2018, klo 12:15–14:15
Paikka Helsinki, Mariankatu 9, neuvotteluhuone Jakovara 1, kellarikerros
Jakelu Tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta

Jäsenet ja (varajäsenet) **läsnä olleet tummennetulla**

Olli Peltoniemi, puheenjohtaja, Helsingin yliopisto
Juha Nousiainen, varapuheenjohtaja, Valio Oy

Susanna Ahlström, maa- ja metsätalousministeriö
(Taina Aaltonen, maa- ja metsätalousministeriö)

Taina Mikkonen, Elintarviketurvallisuusvirasto
(Jaana Mikkola, Elintarviketurvallisuusvirasto)

Kirsi Henttu, Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto
(Taina-Riitta Seppälä, Lounais-Suomen aluehallintovirasto)

Leena Suojala, Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry
(Ilkka Pohjamo, Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry)

Mikaela Strömberg-Schalin, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC r.f.
(Jonas Laxåback, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC r.f.)

Saara Kupsala, Itä-Suomen yliopisto
(Sari Ung-Lanki, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos)

Jarkko Niemi, Luonnonvarakeskus
(Matti Pastell, Luonnonvarakeskus)

Laura Hänninen, Helsingin yliopisto
(Claudio Oliviero, Helsingin yliopisto)

Kreeta Ranki, Turun yliopisto
(**Anne Melin**, Turun yliopisto)

Mai Kivelä, Animalia ry
(Heidi Kivekäs, Animalia ry)

Kati Pulli, Suomen Eläinsuojeluyhdistysten liitto ry
(Maria Lindqvist, Suomen Eläinsuojeluyhdistysten liitto ry)

Sanna Nokka, ProAgria Keskusten Liitto ry
(Pirkko Taurén, Faba osk.)

Tuomas Herva, AtriaNauta
(Pirjo Kortesiemi, Eläinten terveys ETT ry)

Sari Ristaniemi, SOK
(Matti Kalervo, Kesko Oyj)

Timo Niemi, Kuluttajaliitto – Konsumentförbundet ry
(Juha Beurling, Kuluttajaliitto – Konsumentförbundet ry)

Satu Raussi, sihteeri, Eläinten hyvinvointikeskus EHK, Luonnonvarakeskus

Kutsuttuna

Tiina Pullola, maa- ja metsätalousministeriö
Laura Melasniemi, maa- ja metsätalousministeriö

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 12:20.

2. Kokouksen järjestäytyminen

Kokous todettiin ajoissa koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi. Kokouksessa oli mukana 13 edustajaa sekä kaksi henkilöä kutsuttuina. Läsnä olleiden henkilöiden nimet on tummennettu yllä neuvottelukunnan nimilistassa.

3. Edellisen kokouksen pöytäkirja

Edellisen kokouksen (12.3.2018) pöytäkirja hyväksyttiin.

4. Ajankohtaista maa- ja metsätalousministeriöstä

Susanna Ahlström kertoi, että ministeriö on päivittänyt neuvottelukunnan kokoonpanoa osallistuvien tahojen henkilötoivomusten mukaan.

Saatiin tiedoksi, että komissio on teettänyt selvityksen kaninlihan ja kaniturkisten tuotannosta EU:ssa. EU parlamentti on ehdottanut, että komissio tekisi ehdotuksen tuotantokanien EU hyvinvointisäädökseksi. Kanituotanto keskittyy Euroopassa Espanjaan, Italiaan ja Ranskaan, ja näissä maissa tuotanto on maaseudun elinkeinotoimintaa. Euroopan kanituotannolla on menneet pitkään taloudellisesti heikosti ja tuotannon pitkän aikavälin kannattavuus on kyseenalaista. Kolmannes kanituotannosta tapahtuu pienimuotoisesti takapihakaniloissa ja perustuu suoramyyntiin. Selvitys Commercial Rabbit Farming in the European Union on ladattavissa osoitteesta:

http://ec.europa.eu/food/audits-nalysis/overview_reports/details.cfm?rep_id=122

Komissio on julkaissut kertomuksen Euroopan parlamentille ja neuvostolle eläinten hyvinvointiin liittyvien kansainvälisten toimien vaikutuksista Euroopan kotieläintuottajien kilpailukykyyn globalisoituneessa maailmassa. Kertomus (COM/2018/042) löytyy osoitteesta: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/fi/TXT/?uri=CELEX:52018DC0042>

Kertomuksessa analysoidaan viimeisten 15 vuoden EU aikaansaannoksia kansainvälisessä eläinten hyvinvointityössä. Kertomuksessa on myös liite valtioista, joiden kanssa EU:lla on olemassa tai tekeillä kahdenväliset kauppasopimukset, jotka kattavat eläinten hyvinvoinnin.

Eläinten hyvinvoinnin edistäminen on tärkeä arvo EU:lle, ja sitä tulee edistää myös globaalissa kaupassa. Komissio on toiminut aktiivisesti kansainvälisissä maailmanlaajuisissa järjestöissä, kuten OIE ja FAO. Komissio on ollut laatimassa OIE:n eläinten hyvinvointia koskevia standardeja ja antanut resursseja standardien täytäntöönpanoon liittyvään koulutukseen. EU on resursoinut eläinten hyvinvoinnin koulutukseen ja tutkimukseen, josta maailmanlaajuisista huomiota on saanut esimerkiksi Welfare Quality -projekti. EU:n ja EU:n ulkopuolisten maiden kahdenvälisellä yhteistyöllä on parannettu tuotantoeläinten hyvinvointia joissakin maissa ja useisiin kahdenvälisiin kauppasopimuksiin on sisällytetty yhteistyö eläinten hyvinvoinnin alueella. EU on siis ollut eläinten hyvinvointitoimissa maailmanlaajuisesti näkyvä toimija ja pyrkinyt globaalisti lisäämään tietoisuutta eläinten hyvinvoinnista. EU:n eläinten hyvinvointivaatimuksilla on ollut rajallinen vaikutus EU:n tuottajien globaaliin kilpailukykyyn. EU tuottajat pitävät Unionin eläinten hyvinvointisäädöksiä globaalina kilpailua rajoittavana epäreiluna tekijänä, sillä tiukat vähimmäisvaatimukset nostavat tuottajien mielestä tuotantokustannuksia. Edellä mainitussa kertomuksessa todetaan, että Unionin eläinten hyvinvointia koskevat säädökset eivät kuitenkaan juuri nosta EU:n tuottajien kustannuksia. Toisin sanoen EU:n eläintuotannon tekee EU:n ulkopuolisia maita kalliimmaksi muut tekijät, kuin eläinten hyvinvointia koskevat vähimmäisvaatimukset. Nämä muut tekijät ovat EU:n kalliimmat työvoimakustannukset sekä tuotantoympäristömme,

esimerkiksi rehuntuotannolle epäedullisempi ilmasto EU:n alueella verrattuna EU:n ulkopuolisiin maihin.

Maidon puhtaus ja muut hygieniavaatimukset korostuvat maitotuotteita itään vietäessä, kertoi varapuheenjohtaja. Esimerkiksi Kiinan vientikaupassa ei hänen mukaansa juuri ole vaatimuksia nautojen hyvinvoinnin suhteen. Toimittaessa EU:n ulkopuolisessa maassa, ei suomalaisia tuotantotapoja vaatimalla saada ostettua riittävästi raakamaitoa, kertoi varapuheenjohtaja. Kuitenkin, EU:n kannattaa kehittää eläinten hyvinvointia, ja saada myös sitä kautta EU:n ja sen jäsenmaiden edut kaupankäynnissä EU:n ulkopuolisten maiden kanssa näkyviin.

Keskustelussa todettiin, että edellä mainitussa kertomuksessa on arvioitu EU:n eläinten hyvinvoinnin vähimmäisvaatimusten vaikutusta EU tuottajien kilpailukykyyn. On myös hyvä muistaa, että säädökset eivät välttämättä kerro eri kulttuurien eläintenpitotavoista, eivätkä kerro koko kuvaa eläinten hyvinvoinnin tilasta. Myös tästä syystä Euroopan Unioniin kuuluvien valtioiden välillä, ja valtion sisällä jopa samassa tuotantomuodossa, on vaihtelua eläinten hyvinvoinnin tilassa, vaikka samat vähimmäisvaatimukset koskevat kaikkia. Keskustelussa todettiin, että eläinten hyvinvoinnin edistämiseksi tuleekin miettiä keinoja, joilla eläinten hyvinvointia pystytään nostamaan tuotantotiloilla.

Kahdenvälisissä sopimuksissa EU:n pyrkimyksenä on, että Unionin ulkopuolinen maa noudattaisi EU:n kanssa kauppaa käydessään EU tason vähimmäisvaatimuksia eläinten hyvinvoinnissa. Tähän ei kuitenkaan aina päästä. Esimerkiksi Brasilialaisen naudan osalta jäljitettävyyden on taattu eläimen viimeisen 90 vuorokauden osalta, ei eläimen koko eliniän. Myös japanilaisten tuontieläintuotteiden osalta jäljitettävyydestä on ollut huolta. Euroopan Unionissa on tarkastusjärjestelmä (DG Health and Food Safety), jonka puitteissa tehdään eläinten hyvinvoinnin tarkastusmatkoja myös Unionin ulkopuolisiin kauppakumppanimaihin. Kahdenvälisen sopimusten pitävyyttä eläinten hyvinvoinnin suhteen siis tarkastetaan ajoittain. EU:n ulkopuolisilla kauppakumppanimaille ei välttämättä ole lainsäädäntöä eläinten hyvinvoinnista tai se ei ole samantasoisia kuin EU alueen lainsäädäntö. Kauppakumppanimaassa voidaan kuitenkin sovitusti tehdä vientituotantoa, jossa noudatetaan EU:n tuotantotapavaatimuksia eli tuotetaan niin sanotusti EU standardien mukaan. Tutkimuksessa ([Tuytens ym. 2015](#)), jossa mitattiin ja arvioitiin Welfare Quality mittaristolla broileriparvien hyvinvointia Belgiassa ja Brasiliassa, saatiin tulokseksi, että broilereiden hyvinvointi oli brasilialaisessa tuotannossa (EU vientituotantoa) belgialaista parempi.

5. Keskustelu luonnoksesta laiksi eläinten hyvinvoinnista – alustajana Tiina Pullola maa- ja metsätalousministeriöstä

Tiina Pullola maa- ja metsätalousministeriöstä kertoi eläinten hyvinvointilain luonnoksesta ja hyvin alustavasti siihen saaduista lausunnoista. Neuvottelukunta jatkoi edellisessä kokouksessa aloitettua lakiluonnoksen käsittelyä. Tällä kertaa aiheina olivat positiivilista, eläinten lopetus ja eläinjalostus.

Positiivilista

Positiivilista on luettelo eläinlajeista, joita ihminen voi tiettyyn tarkoitukseen pitää. Lakiin eläinten hyvinvoinnista on ehdotettu sisällytettävän ne nisäkäs- ja lintulajit, joita voidaan pitää tuotantoeläiminä, sirkuseläiminä ja kiertävissä eläinnäyttelyissä. Myöhemmin asetustasolla säädettäisiin seura- ja harrastuseläiminä pidettäväksi sallituista lajeista. Eläintuotanto, sirkus ja kiertävät eläinnäyttelyt ovat elinkeinoja, ja siksi näitä eläimiä koskeva säätely olisi lakitasoisista. Näihin tarkoituksiin käytettävät eläinlajit on myös lajilistoiltaan helpompi rajata kuin seura- ja harrastuseläimiksi käytettävät lajit. Lakiluonnoksen positiivilista ei rajoittaisi kalojen, hyönteisten tai matelijoiden pitoa. Sirkuksessa tai

kiertävässä eläinnäyttelyssä saisi pitää vain listalla olevia lajeja. Esimerkiksi kritiikkiä aiheuttanut merileijonien käyttö sirkuksessa ei enää olisi sallittua.

Positiivilistat saivat lausunnoissa laajaa kannatusta. Listojen nähtiin helpottavan viranomaisvalvontaa ja neuvontaa. Yleisesti pidettiin hyvänä, että avoimesti kerrotaan, mitä eläinlajeja voi pitää. Vastustusta tuli jonkin verran eksoottisten eläinten harrastajien keskuudesta, erityisesti akvaarioharrastajilta, vaikka seura- ja harrastuseläinten positiivilistaa ei lakiin esitettykään. Tuotantoeläinten osalta lajistaan ehdotettiin lisättäväksi emu sekä ne jyrjäälajit, joita kasvatetaan matelijoiden ruuaksi. Ehdotuksia tuli myös siitä, että turkiseläiminä pidettävät petoeläinlajit tulisi kokonaan poistaa listalta. Positiivilistoja ehdotettiin lausunnoissa myös kaloille, matelijoille, sammakkoeläimille ja hyönteisille. Sirkusten osalta ei lausunnoissa esitetty eläinlajilistan laajentamista. Sen sijaan joissain lausunnoissa ehdotettiin kaikkien eläinlajien kieltämisestä sirkuksessa ja kiertävässä näyttelyssä. Nauta, kameli, dromedaari ja kissa katsottiin joissain lausunnoissa sopimattomiksi lajeiksi kiertävään elämään. Kysymys siitä, tulisiko poro sallia seura- ja harrastuseläinlajilistaan, nousi myös esiin joissakin lausunnoissa.

Mietittiin, miksi tuotantoeläinlajilistaan on ehdotettu sammakoita ja matelijoita, ja saatiin vastaus Eviralta, että välillä tulee esimerkiksi kyselyjä krokotiilien kasvatuksen mahdollisuudesta Suomessa. Miten Suomesta löytyy asiantuntemusta esimerkiksi krokotiilien pidon vaatimuksista niin, että eläinten hyvinvoinnin edellytykset voidaan turvata ja toiminnasta tulisi oikea elinkeino. Tuotiin esiin, että mikäli Suomesta ei löydy krokotiilien terveydenhuoltoon perehtyneitä eläinlääkäreitä, eikä meillä ole tietoa krokotiilien hyvinvointivaatimuksista, niin hyvinvointiriskien ennaltaehkäisyn kannalta tällaisten lajien pitoa ei tulisi Suomessa sallia.

Kalojen osalta tuotiin esille, että niiden hyvinvointivaatimuksia osataan kyllä arvioida, joten kalalajien osalta positiivilista olisi mahdollista tehdä. Esitettiin kritiikkiä sitä tuotantoeläinten positiivilistan laadinnassa käytettyä lähtökohtaa kohtaan, että kaikki nyt olemassa olevat tuotantoeläinlajit hyväksyttiin positiivilistalle automaattisesti, ja ikään kuin sementoitiin nämä lajit tuotantoeläimiksi. Nähtiin, että nyt lakia laadittaessa olisi syytä tarkastella, soveltuvatko kaikki nyt olemassa olevat tuotantoeläinlajit tuotantotarkoituksiin, vai olisiko lajeja syytä karsia. Animalia ja SEY halusivat turkiseläinlajit pois tuotantoeläinten positiivilistalta. SEY kritisoi ennen kaikkea soopeleiden olemassaoloa lajilistassa. Soopelit ovat helposti stressaantuvia, ne voivat esimerkiksi syödä poikasensa stressaantuessaan, ja soopeleita kasvatetaan vain muutamalla tilalla, jolloin niiden jättäminen pois sallituista tuotantoeläinlajeista ei vaaranna elinkeinoja, oli SEYn kanta. Todettiin, että tuotantoeläinten lajilistan muuttaminen tulisi edellyttämään lain muutosta, lajiliitteen avaamista, eduskunnassa. Lakiluonnoksessa esitettiin, että lajilistan muuttamiseksi tehtäisiin anomus Eviralle, ja Evira arvioisi voidaanko lajia pitää. Evira puolestaan tekisi ministeriölle ehdotuksen siitä, voidaanko lajilistaa muuttaa. Listan muuttamisen taustalla on EU tuomioistuimen päätös siitä, että muutos edellyttäisi hallintopäätöstä, kansalaisen tulisi saada valituskelpoinen päätös. Suomen kansalainen ei voi saada eduskunnalta valituskelpoista päätöstä, joten meillä asia hoidettaisiin Eviran kautta. Eviran näkemys asiaan lain lausuntovaiheessa oli, että lajilistan muuttamiseksi suunniteltu toimintatapa on hyvin byrokraattinen. Eviran toivomuksena olikin, että hallintopäätös voitaisiin tehdä suoraan maa- ja metsätalousministeriössä.

Keskusteltiin naudan ja lampaan soveltuvuudesta sirkuseläimiksi ja kiertävässä eläinnäyttelyssä pidettäväksi eläimiksi. Todettiin, että nauta ensimmäisen domestikaatioaalton kesyeläimenä on tottunut ihmisen läsnäoloon ja käsittelyyn. Nauta on kuitenkin suurikokoinen laumaeläin, jonka hyvinvoinnin edellytyksenä on muun muassa asianmukainen tila ja lajitoverit. Lajitoverin puutetta ei naudalla eikä etenään lampaalla voi ihminen korvata. Sirkuksen ja kiertävän näyttelyn elämän ei nähty soveltuvan hyvin naudoille tai lampaille, vaan pysyvässä elinympäristössä nähtiin hyvinvoinnin edellytysten olevan

helpommin järjestettävissä. Jatkuva tien päällä oleminen nähtiin myös hyvinvoinnin riskiksi niin naudalla kuin lampaalla. Mietittiin myös, kärsivätkö matelijat kiertävän näyttelyn elämästä. Todettiin, että matelijoille oikeiden ja tasaisten ympäristöolosuhteiden (lämpötila ja kosteus) järjestäminen on hyvinvoinnin kannalta oleellista ja haastavaa järjestää kiertävässä näyttelyssä. Neuvottelukunta oli sitä mieltä, että sosiaalisina laumaeläiminä nautaan ja lampaan hyvinvointi usein kuljetettavina sirkuksissa ja kiertävissä näyttelyissä on hankala taata. Hyvinvoinnin edellytykset näille lajeille on helpompi järjestää pysyvässä pitopaikassa, joten nautaa ja lammasta voitaisiin jättää pois sirkuksissa ja kiertävissä eläinnäyttelyssä sallittujen eläinlajien positiivilistalta.

Lopetus

Uuden eläinten hyvinvointilain luonnoksessa ehdotetaan, että teurastettava eläin tulisi aina tainnuttaa tai lopettaa siihen soveltuvalla menetelmällä ennen verenlaskun aloittamista. Vaatimus koskisi jatkossa myös kotitarpeiksi kasvatettuja kanoja. Eläimen lopettaminen viihdetarhoituksessa kiellettäisiin. Kielletyksi tulisi esimerkiksi lopetuskilpailu, jossa kilpaillaan siitä, kuka lopettaa eniten eläimiä tietyssä ajassa. Metsästystä ja kalastusta ei luettaisi tähän, vaan pilkkikilpailut olisivat jatkossakin sallittuja.

Hoidossa olevan eläimen tai poron lopetus metsästyksellisin keinoin olisi lakiluonnoksen mukaan jatkossa kiellettyä lukuun ottamatta poron ampumista poronhoitajan toimesta tai hoidossa olevan eläimen ampumista välitöntä lopetusta vaativasta hyväksyttävästä syystä. Tarhassa aidatulla alueella olevien eläinten metsästys ei olisi sallittua. Eläinsuojelulain uudistuksen ohjausryhmässä oltiin sitä mieltä, että aidatun alueen sisällä ei tulisi voida metsästä. Kysyttiin, olisiko tarhattujen fasaanien lopetus metsästyksellisin keinoin sallittua, jos linnut lasketaan luontoon. Näin voidaan toimia esimerkiksi metsästyskoirien harjoittamiseksi. Vastattiin, että toiminta olisi edelleen sallittua, mikäli linnut päästetään luontoon aitaamattomalle alueelle.

Tainnuttamatta teurastamisen kieltä sai lausunnoissa suurta kannatusta. Ainoastaan joidenkin uskonnollisten yhteisöjen kanta oli kielteinen. Kotitarvekanojen pitäjät suhtautuivat myös yleisesti positiivisesti kanojen tainnutusvaatimukseen. Suurilla aidatulla alueella tarhassa metsästyksen kieltä kritisoitiin, ja vedottiin siihen, että toiminta on Ruotsissakin sallittua. Tarhatun riistan lopettaminen metsästyksellisin keinoin ampumalla toivottiin sallituksi. Todettiin, että tilateurastus on mahdollista tarhatulla riistalla. Poro, biisoni ja sileäläiset linnut kuten strutsit voidaan lopetusasetuksen mukaisesti lopettaa tilalla päähän ampumalla. Villisikatarhalla villisika voidaan lopettaa tarhan sisällä ampumalla eläintä päähän ruokintapaikalla. Metsästyksen ja päähän ampumalla lopettamisen ero ei ehkä ole aivan selvä, todettiin. Todettiin myös, että Suomen metsästyskulttuuri eroaa Keski-Euroopasta, missä ei ole jokamiehen oikeuksia ja missä metsästetään yksityismailla. Kysyttiin, koskeeko hyvinvointilain lopetuspykälä rapuja ja hyönteisiä. Vastattiin, että EU lopetusasetus (1099/2009) ei koske rapuja tai hyönteisiä, ja että lakiehdotuksen lopetuspykälä koskee selkärangaisia. Kysyttiin, miksi kalojen lopetustavoista ei säädettäisi uudessa eläinten hyvinvointilaissa, ja miksi pyydystä ja päästä kalastukseen ei lakiluonnoksessa puututa? Vastattiin, että lähtökohtaisesti kalastusmenetelmistä säädetään kalastuslaissa, mutta kalojen hyvinvoinnista ja lopetustavoista täytyy keskustella. Todettiin, että kalastaessa mikä tahansa kala pitää vapauttaa pyydyksestä, jos se on vääränlainen. Esimerkiksi alamittainen kala pitää aina laittaa takaisin vesistöön, vaikka kala olisi vahingoittunut tai kuollut. Todettiin, että eläinsuojelulakia on tällaisessakin tapauksessa noudatettava ja lopetettava pahoin vahingoittunut kala. Toivottiin myös kansallista keskustelua kasvatettujen kalojen hiilidioksiditainnutuksen kieltämisestä. Norjassa kasvatettuja kaloja ei saa tainnuttaa hiilidioksidilla. Toivottiin valistusmateriaalia kotikanojen tainnutuksesta ennen verenlaskun aloittamista, sillä jotkut kokevat kanan tainnuttamisen vaikeaksi. Neuvottelukunta oli yhtä mieltä siitä, että lakiluonnoksen vaatimus tainnuttaa teurastettava eläin aina ennen verenlaskun aloittamista on hyvä.

Jalostus

Jalostuspykälän tavoitteena uudessa laissa eläinten hyvinvoinnista on selkeyttää sitä, mitä tarkoitetaan kielletyllä jalostuksella. Jos jalostus aiheuttaa eläimelle merkittävää hyvinvointihaittaa, niin tällaisia eläimiä ei pitäisi käyttää jalostukseen. Esimerkiksi jos eläin ei kykene lisääntymään luonnollisesti, astumaan tai synnyttämään, niin tällaisen eläimen jalostuskäyttö olisi kiellettyä. Kiellettyä olisi myös sellaisten eläinten käyttö jalostukseen, joille itselleen lisääntymisestä koituu merkittävää hyvinvointihaittaa. Esimerkiksi lisääntyminen liian nuorena, liian vanhana tai liian tiheään. Hallitsematon lisääntyminen halutaan myös laissa kieltää, esimerkiksi hallitsemattomasti lisääntyvät kissat ja nautakarjat. Voimassaolevassa laissa ei ole keinoja puuttua näihin hyvinvointiongelmiiin. Jalostuksella ei saisi aiheuttaa merkittävää haittaa eläimen hyvinvoinnille. Merkittävää haittaa eläimen hyvinvoinnille aiheuttavat viat, jotka estävät lajityypillisen liikkumisen, aistipuutokset, huomattavat vaikeudet sosiaalisessa käyttäytymisessä sekä pitkäaikaista tai toistuvaa kipua ja kärsimystä aiheuttavat sairaudet tai viat.

Lausunnoissa lakiluonnoksen eläinjalostuspykälää kannatettiin laajasti ja toivottiin pykälän johtavan muutokseen nykytilasta. Eryityisesti muutosta toivotaan koirien ja kissojen jalostukseen. Lausunnoissa toivottiin eläinten lisääntymiseen ikärajoja. Pakollisesta tunnistusmerkinnästä ja rekisteröinnistä toivottiin säädettävän kissojen ja koirien osalta. Valvonta ilman tunnistusmerkintää ja rekisteröintiä koettiin ongelmaksi ja kysyttiin, mikä on kasvattajan ja rotujärjestön vastuu. Soveltamisohjeita eläimen sallituista ja kielletyistä ulkonäköpiirteistä toivottiin. Lausunnoissa ehdotettiin myös eläinten pakolla astuttamisen kieltä ja eläinlääkäreiden ilmoitusvelvollisuutta korjaavasta kirurgiasta (esimerkiksi hengitysteiden korjauksista) sekä rakenteen vuoksi tehdyistä sektioista. Sukusiitosrajasta säätämistä toivottiin, sekä kesyjen ja luonnonvaraisten eläinten välistä risteytyskieltoa.

Kysyttiin, tuleeko jatkossa eläinlajikohtaisiin asetuksiin sisällyttää pykälä jalostuksesta. Tästä ei vielä ollut tietoa, mutta joko niin tai sitten eläinten hyvinvointia jalostuksessa koskeva asetus tehdään erikseen.

Keskusteltiin sikojen jalostuksesta ja jalostuksen myötä kasvaneista pahnueista. Kysyttiin, onko meillä käytäntönä antaa emakolle oman pahnueen imetyksen jälkeen imetettäväksi vielä toinenkin pahnue, jolloin emakon häkissä oloaika voi venyä jopa 12 viikkoon, jos kahden pahnueen imetyksen jälkeen emakko vielä tiineytetään tiineytyshäkissä. Puheenjohtaja vastasi, että yllä kuvattu käytäntö on yleinen Tanskassa. Osa suomalaisistakin tuottajista toimii näin jossain määrin, mutta ei siinä laajuudessa, kuin Tanskassa. Todettiin, että eläinjalostuksen myötä jokaiselle jalostetulle kotieläinlajille on aiheutunut hyvinvointiongelmia, joita täytyy käydä lajikohtaisesti läpi. Prosessi ei ole helppo, mutta se tulee aloittaa uuden lain myötä. Mietittiin, mikä merkitys jalostuksen aiheuttamiin hyvinvointiongelmiiin on sillä, että pyritään puhdasrotujalostukseen. Risteytyksillä pystyttäisiin esimerkiksi parantamaan eläinten rakennetta. Todettiin, että suurella osalla puhdasrotuisista koirista on ihmisen apu jotenkin mukana lisääntymisessä, esimerkiksi avustetaan astutuksessa ja/tai synnytyksessä. Sioilla on tuotannossa toteutettu kolmiroturisteytystä, mutta naudoilla roturisteytyksiä on tehty vähemmän. Puheenjohtaja kertoi, että vapaaporsitukseen, sikojen luomutuotantoon tai ryhmämetykseen ei oikein sovellu huippuun viritetty, suuria pahnueita tuottava, sika-aines. Tanskassa havaittiin väitöstutkimuksessa, että nykyinen tanskalainen sika-aines soveltuu huonosti ulkokasvatukseen ja luomutuotantoon. Kuolleisuus sikojen ulkokasvatuksessa nykyistä sika-ainesta kasvatettaessa oli korkea, jopa 30 %. Puheenjohtaja totesi, että vapaaporsitus lisääntyy Suomessakin, viime vuonna jo 67 sikalaa toteutti vapaaporsitusta.

Todettiin, että rajanveto jalostuksen hyvinvointivaikutuksista on vaikeaa. Äärimmilleen viety jalostus on ehkä helppo kieltää, kuten nautarotu Belgian sininen tai koirien ulkomuotojalostus, joka aiheuttaa selkeää terveyshaittaa. Rajanveto on kuitenkin vaikeaa, esimerkiksi, miten pitkä imetysaika imettäjäemakoille on sallittua. Ruotsin lainsäädännöstä

löytyy kiellettyjen ääripiirteiden listaus tuotantoeläinten osalta. Tällaisia eläimiä ei saa jalostukseen käyttää. Esimerkiksi, nautoja joilla on lihashypertrofia, ei saa käyttää jalostukseen. Yhteiskunnallisen ja kulttuurisen eläintutkimuksen seura YKES totesi lausunnossaan, että eläinjalostuspykälään jäi luonnoksessa edelleen tulkinnanvaraisuutta, ja toivoi hyvinvointihaittaa aiheuttavaan jalostukseen puuttumista ja asioiden selkeyttämistä asetustasolla. YKES vastusti lakiluonnoksen jalostuskohtaa, jossa todettiin, että ääripiirteitä omaavia eläimiä voitaisiin käyttää jalostukseen, jos tarkoituksena on jälkeläisten ominaisuuksien parantaminen tältä osin.

Lakiluonnokseen ei ehdoteta koirien ja kissojen pakollista tunnistusmerkintää ja rekisteröintiä, mutta ministeriössä selvitetään, miten tällainen viranomaisrekisteri tehtäisiin. Mahdollinen säädös tulisi eläinten tunnistus- ja merkintälainsäädännön puolelle.

Todettiin, että kansalaisilla on suuret odotukset siitä, että tämä laki tulee parantamaan Suomen eläinjalostuksen. Tulkinnat lakiin tulevat kuitenkin ajan kanssa tapauksittain. Tiina Pullola kertoi, että lakiluonnoksen on tarkoitus olla eduskuntakäsittelyssä heti syyskuussa, kun eduskunta palaa kesälomalta töihin. Kuinka lausuntoluonnosta tullaan muuttamaan saatujen satojen lausuntojen perusteella, ei vielä osattu sanoa. Ministeriössä valmistellaan lausunnoista julkinen tiivistelmä, mutta tiivistelmän julkaisemisen aikataulusta ei vielä ollut tietoa.

6. Muut asiat

- Yhteiskunnallisen ja kulttuurisen eläintutkimuksen seura YKES järjestää kansainvälisen eläintutkimuksen konferenssin "(Un)common worlds" elokuussa Turussa. Konferenssiin on lähetetty yli 200 abstraktia, joten tiedossa on kiinnostavia esityksiä ihmisten ja eläinten välisten suhteiden teemoista eri näkökulmista. Konferenssiin sisältyy myös taiteellista ohjelmaa. Ohjelma päivittyy konferenssin Internet-sivuille kevään aikana. Konferenssiin ehtii rekisteröityä kesään saakka. Keynote puhujina ovat Erica Fudge, Jamie Lorimer ja Helena Telkänranta. Konferenssin sivut: <https://uncommonworlds.com/>
- Seuraava kokous pidetään keskiviikkona 6.6.2018 klo 12:15–14:15. Kokouksen esityslistalla on broilereiden hyvinvointi. Alustajiksi pyydetään Eija Kaukonen Helsingin yliopistolta ja Leena Pohjola HKScanilta.

7. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 14:13.

Liitteet

- Kokouksen 9.4.2018 esityslista

Helsingissä 6.6.2018

Pöytäkirjan vakuudeksi

Olli Peltoniemi
puheenjohtaja

Satu Raussi
sihteeri

Liite

Tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta 3 Kokous 2/2018

Esityslista

Aika 9.4.2018, klo 12:15–14:15
Paikka Helsinki, Mariankatu 9, neuvotteluhuone Jakovara 1, kellarikerros
Jakelu Tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta

1. Kokouksen avaus
2. Kokouksen järjestäytyminen
3. Edellisen kokouksen pöytäkirja
4. Ajankohtaista maa- ja metsätalousministeriöstä
5. Keskustelu luonnoksesta laiksi eläinten hyvinvoinnista – alustajana Tiina Pullola maa- ja metsätalousministeriöstä
6. Muut asiat
 - Seuraava kokous ja asialista
7. Kokouksen päättäminen

Liitteet

- Edellisen kokouksen 12.3.2018 pöytäkirjaluonnos

Linkkejä

Tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta maa- ja metsätalousministeriön nettisivuilla
<http://mmm.fi/hanke2?tunnus=MMM015:00/2016>

Valtioneuvoston asetus tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunnasta (330/2009)
<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2009/20090330>

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi eläinten hyvinvoinnista ja lausunnot lausuntopalvelu.fi sivustolla
<https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/Participation?proposalId=9b7fdc1b-d481-4d04-a398-d2d572dcaf42>

Matkalaskupohja <http://mmm.fi/yhteystiedot>

Blogijutut kokouksista Eläinten hyvinvointikeskuksen www.elaintieto.fi sivustolla

Tervetuloa kokoukseen!